

Vergaderjaar 2014–2015

21 501-34

Raad voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport

Nr. 246

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 april 2015

Op 18 en 19 mei 2015 vindt in Brussel de Jeugd- en Sportraad plaats, als onderdeel van de Onderwijs-, Jeugd-, Cultuur- en Sportraad (OJCS) van de Europese Unie. In deze brief worden de onderwerpen die betrekking hebben op de beleidsterreinen jeugd en sport nader toegelicht en treft u per onderwerp de kabinetsinzet aan. Over de kabinetsinzet op de onderwijs- en cultuuronderwerpen bent u apart geïnformeerd door mijn collega van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Ten tijde van het versturen van deze geannoteerde agenda is alleen een voorlopige agenda bekend.

Bijgaand doe ik u – mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport – de geannoteerde agenda voor de Raad toekomen.

Ik wijs u erop dat over de definitieve standpuntbepaling van Nederland in de Raad nog afstemming in de ministerraad zal plaatsvinden.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.I. Schippers

Geannoteerde agenda Jeugdraad 18 mei 2015 te Brussel.

Er is op dit moment nog geen agenda van de Raad beschikbaar. Hierbij vindt u de inzet van het kabinet op de agendapunten waarvan we zeker zijn dat ze op de agenda zullen komen (naar aanleiding van de Raadswerkgroepen Jeugd).

1. Raadsconclusies versterking sectoroversrijdende beleid en samenwerking gericht op sociaal-economische uitdagingen van jongeren

Tijdens de Jeugdraad zullen Raadsconclusies worden vastgesteld betreffende een intensievere sectoroverschrijdende beleidssamenwerking om de sociaal-economische uitdagingen voor jongeren doeltreffend aan te pakken.

In het kader van de Europa 2020-strategie en in het vernieuwde kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken 2010–2018 wordt de noodzaak van een sectoroverschrijdende aanpak benadrukt bij de formulering, uitvoering en evaluatie van beleidsmaatregelen en acties die een impact op het leven van jongeren hebben. Met name de voortdurende sociaal-economische uitdagingen waar jongeren in de Europese Unie mee te maken krijgen vergen een sectoroverschrijdende beleidsreactie. De jeugdsector kan kennis bieden over de aanpak van problemen die jongeren treffen en kan een groot aantal jongeren bereiken, met name diegenen die geen werk hebben en die geen onderwijs of een opleiding volgen.

In de Raadsconclusies worden de lidstaten ondermeer verzocht om de institutionele samenwerking op nationaal, regionaal en lokaal niveau te versterken tussen sectoren die van invloed zijn op de sociaal-economische omstandigheden van jongeren, zoals onderwijs, werkgelegenheid, volksgezondheid en welzijn, en om alle relevante sectoren, zowel in horizontale als in verticale bestuursstructuren te betrekken bij het uitstippelen van jeugdbeleid op alle niveaus.

De Commissie wordt verzocht om de sectoroverschrijdende aanpak als een van de belangrijkste uitvoeringsbeginselen in het toekomstige EU-jeugdbeleid aan te merken en zich te beraden hoe de nieuwe gecoördineerde cluster beleidsbenadering van de Commissie doeltreffend moet worden toegepast bij het aanpakken van problemen van jongeren. Door gerichte samenwerking tussen formeel onderwijs en aanbieders van niet-formeel leren te versterken met gebruikmaking van flexibele, op jongeren afgestemde benadering, door de samenwerking tussen jeugdwerk en sociale diensten te bevorderen en door de bestaande kanalen van jeugdparticipatie te gebruiken en jongeren te betrekken bij belangrijke beleidsbeslissingen, kunnen lidstaten werk maken van het voorkomen van sociale uitsluiting van jongeren

Nederland kan zich vinden in de oproep voor een sectoroverschrijdende beleidssamenwerking om de sociaal-economische uitdagingen voor jongeren doeltreffend aan te pakken. Dat sluit aan bij het nationale beleid in Nederland, maar biedt ook mogelijkheden voor een meer doeltreffende en effectieve aanpak op Europees niveau.

2. Raadsconclusies over het versterken van Jeugdwerk om de maatschappelijke samenhang te versterken

Tijdens de Jeugdraad wil Letland tevens Raadsconclusies vaststellen die erop gericht zijn om de ontwikkeling van kwalitatief en professioneel jeugdwerk mogelijk te maken door het nemen van daartoe geëigende

maatregelen op alle niveaus, met inbegrip van onderwijs en training voor jeugdwerkers.

Het jeugd- en jongerenwerk zou zich ook moeten richten op de groep jongeren van boven de 18 jaar en jongeren die minder mogelijkheden hebben.

Nederland kan de raadsconclusies gericht op het versterken van jeugd- en jongerenwerk steunen en heeft benadrukt dat daarbij het lokale beleidsniveau zeker ook aandacht verdiend. In Nederland (en in enkele andere lidstaten) is het jeugd- en jongerenwerk vooral een onderdeel van gemeentelijk jeugdbeleid.

De belangrijke rol die jeugdwerk heeft voor de persoonlijke ontwikkeling van jongeren en om sociale inclusie, culturele diversiteit en actief burgerschap mogelijk te maken wordt in de conclusies onderkend. Lidstaten en de Commissie worden opgeroepen om binnen hun bevoegdheid en met inachtneming van de subsidiariteit, de waarde van jeugd- en jongerenwerk te bevestigen en zich eraan te verbinden om kwalitatieve en professionele voorzieningen voor jeugd- en jongerenwerk te ondersteunen.

Nederland heeft een voorbehoud gemaakt bij de huidige tekst van artikel 16 van de concept raadsconclusies dat de Commissie oproept te onderzoeken of er een voorstel voor een raadsaanbeveling over het jeugdwerk en de rol die het vervult bij sociale integratie en sociale cohesie in de samenleving, gedaan kan worden.

Het voorbehoud betreft het instrument van een Raadsaanbeveling. Dat is een soft law instrument met veelal diverse monitor verplichtingen en administratieve lasten en het is de vraag of dat passend is voor een kleine sector als het jeugd en jongerenwerk, ook met in achtneming van het subsidiariteits principe en de nieuwe koers van de Commissie Juncker. Bij de oproep voor een raadsaanbeveling heeft overigens geen van de partijen zich uitgesproken voor rapportage- of monitorverplichtingen, maar dat dit in de toekomst alsnog kan gaan gebeuren mag niet uitgesloten worden.

Aan de andere kant kan een raadsaanbeveling wel een erkenning betekenen van een werksoort die een rol kan spelen in het kader van de participatie van jongeren aan de samenleving en het tegengaan van aansluiting van jongeren bij extremistische bewegingen. Nederland heeft gekozen voor een kritische opstelling bij de onderhandelingen over dit artikel die nog niet afgerond zijn.

3. Beleidsdebat de participatie van jongeren in het democratisch proces.

Tijdens de Jeugdraad zal er door het Letse voorzitterschap een politiek debat worden georganiseerd waarin gesproken zal worden over de vraag hoe jongeren gestimuleerd kunnen worden om hun participatie aan de politiek te vergroten in Europa.

Het voorzitterschap wil daartoe graag weten wat de meest dringende maatregelen zouden moeten zijn om jongeren ertoe te bewegen om deel te nemen aan traditionele politieke mechanismen, zoals verkiezingen, en hoe politiek in het algemeen voor jongeren meer toegankelijk en engagerend kan worden, zodat jongeren een actieve rol kunnen vervullen in het democratische proces.

De deelnemers aan de Jeugdraad worden uitgenodigd om te komen met goede voorbeelden en mogelijke oplossingen voor deze vragen, en om na te denken over welke specifieke actie er nodig is om in gesprek te komen met gemarginaliseerde jongeren en jongeren die zich afkeren van de huidige maatschappij en die kwetsbaar zijn voor extremisme en radicalisering.

Nederland ziet het belang van het voeren van dit politieke debat op alle niveaus en hecht veel waarde aan het uitwisselen van informatie en

goede voorbeelden om de politieke en maatschappelijke participatie van jongeren te kunnen versterken. Nederland zal zich actief opstellen in de discussie, ook met het oog op de voorbereiding van het aanstaande Nederlandse EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2016.

Geannoteerde agenda Sportraad 19 mei 2015 te Brussel.

Er is op dit moment nog geen agenda van de Raad beschikbaar. Hierbij vindt u de inzet van het kabinet op de agendapunten waarvan we zeker zijn dat ze op de agenda zullen komen (naar aanleiding van de Raadswerkgroepen Sport).

Raadsconclusies «optimaal benutten van breedtesport in de ontwikkeling van transversale vaardigheden, met name bij jongeren»

Achtergrond

De voorgestelde Raadsconclusies vallen onder de derde pijler «Sport en samenleving» en onderschrijven dat sport een bijdrage kan leveren aan het ontwikkelen van transversale vaardigheden omdat via niet-formeel leren en informeel leren verworven vaardigheden waardevol kunnen zijn voor de persoonlijke en professionele ontwikkeling van jongeren. De voorgestelde conclusies bevatten geen dwingende of regelgevende maatregelen maar uiteenlopende suggesties en stimulansen om:

- de waarde van door niet-formeel en informeel leren tijdens de breedtesport aangeleerde vaardigheden onder de aandacht te brengen, zichtbaar te maken, te bevorderen en te erkennen dat deze ook bruikbaar zijn in andere sectoren ten gunste van werkgelegenheid of een leven lang leren;
- samen te werken, goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen en vrijwilligerswerk in de sport aan te moedigen.

Inzet Nederland

Nederland heeft in december 2012 in de Europese Onderwijsraad de aanbeveling voor het erkennen en valideren van non formeel en informeel leren, gebaseerd op Europese afspraken over kwalificatieniveaus, ondersteund (Aanbeveling van de Raad van 20 december 2012). De nu voorliggende Raadsconclusies borduren hier op voort en vragen expliciet om aandacht voor en het erkennen van vaardigheden die worden opgedaan via breedtesport.

Met in achtneming van de besluitvorming over deze aanbeveling, die ruimte biedt voor een eigen nationale invulling van erkenningsmechanismen, maar tegelijkertijd rekening houdend met het subsidiariteitscriterium ten aanzien van de sport, heeft Nederland zich in de raadswerkgroepen kritisch-constructief opgesteld. De EU meerwaarde van de Raadsconclusies zijn door de inbreng van meerdere lidstaten enigszins toegenomen. Daardoor heeft het belang voor jongeren om actief te zijn als vrijwilliger – en dus trainers en coaches – die ook grensoverschrijdend actief en mobiel zijn aandacht gekregen. Ook is de belangrijke rol van (inter)nationale sportorganisaties met hun cursussen voor coaches, trainers en vrijwilligers onderdeel geworden. Door de verwijzing naar de eerder aangenomen aanbeveling in de Onderwijsraad is naar ons idee de verwijzing naar Europees vergelijkbare kwalificaties en het Europees kwalificatie Kader EQF van belang voor passende erkenning van competenties opgedaan in sport, voldoende gewaarborgd.

Voor Nederland is het onderwerp van de raadsconclusies geen prioritair thema, maar tegelijkertijd behelzen de conclusies geen bindende maatregelen en is er veel ruimte voor nationaal beleid. In Nederland is het Ministerie van OCW verantwoordelijk voor het thema van de raadsconclusies. De uitvoering van erkenning van competenties opgedaan buiten het formele onderwijs geschiedt door het Centrum voor Eerder Verworven

Competenties (EVC). Bovendien lijkt het niet verstandig met het oog op het voorzitterschap vanaf 1 januari 2016 om als enig lidstaat de conclusies te blokkeren. De samenwerking met de andere lidstaten op de voor NL prioritaire thema's vraagt om een meer constructieve benadering. Voorstel: instemmen met de Raadsconclusies

Beleidsdebat «Het stimuleren van sport en fysieke activiteit in de schoolomgeving en de samenwerking tussen scholen, sport en overheid».

Achtergrond

Het discussiestuk is nog niet binnen en het thema is slechts eenmaal benoemd tijdens de laatste RWG Sport.

Inzet Nederland

Het stimuleren van sport en bewegen, ook in de schoolomgeving is een belangrijk nationaal beleidsthema. In het licht van de subsidiariteittoets vraagt NL zich af of dit onderwerp zich leent voor de EU sportagenda. NL is uiteraard wel bereid om in de Raad mee te doen aan het debat en goede voorbeelden te delen om op die manier van elkaar te leren.

NL zal opmerken dat jongeren tot en met 17 jaar bovengemiddeld veel blijven sporten (84 procent in 2011). Ondanks de druk op sportverenigingen blijft het aantal leden van een sportvereniging gelijk rond de 30 procent van de Nederlandse bevolking. De jeugd (t/m 17 jaar) is gemiddeld vaker lid van een sportvereniging (70% in 2011). De sportdeelname van schoolkinderen in Nederland vertoont juist een lichte stijging voor de *buitenschoolse* sportdeelname. Als de groep jeugd wordt uitgesplitst in de leeftijdsgroepen 6 tot en met 11 jaar en 12 tot en met 17 jaar is er met name een stijging in de buitenschoolse sportdeelname van kinderen in de leeftijd van de basisschool te zien (85% in 2006, 88% in 2011 en 91% in 2013).¹ Hiernaast zal worden aangegeven dat kinderen niet alleen buitenschools sporten maar ook *tijdens* schooluren. De lestijd voor bewegingsonderwijs in het primair onderwijs is al jaren stabiel. Ook in het voortgezet onderwijs is het aantal uren bewegingsonderwijs stabiel. In het eerste leerjaar wordt het meeste bewegingsonderwijs gegeven en gedurende de verdere schooltijd loopt het sterk af. Grootste belemmering voor het aanbieden van meer uren bewegingsonderwijs zowel in PO als VO is het tekort aan accommodaties.

Voorts kan worden gemeld wat in NL in samenwerking tussen scholen, sport en overheid wordt gedaan om sport en beweging te stimuleren:

- De Ministeries van VWS en OCW ondersteunen de onderwijsraden (po, vo en mbo) bij de uitvoering van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL).
 - Het doel van de Onderwijsagenda SBGL is om te komen tot een kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en een gezond leefstijlaanbod in en rondom de school.
 - De ambitie van het Nederlands kabinet en de PO-raad is dat vanaf 2017 iedere basisschoolleerling twee uur bewegingsonderwijs door een bevoegd docent krijgt. Waar mogelijk wordt gestreefd naar drie uur.
- Een uitdagend en gezond schoolplein nodigt kinderen uit spelenderwijs meer te bewegen en sporten. Dit soort schoolpleinen nemen gestaag toe.

¹ Ongevallen en Bewegen in Nederland (Obin), 2013, zie: <http://beheer.nisb.nl/cogito/modules/uploads/docs/31511397570657.pdf>.

- Daarnaast worden buurtsportcoaches ingezet (gefinancierd vanuit de Ministeries van VWS, OCW en de gemeenten). Vanaf 2014 is vanuit VWS en OCW structurele financiering beschikbaar voor 2.900 buurtsportcoaches. Met de inzet van buurtsportcoaches wordt bereikt dat: meer mensen kunnen sporten en bewegen in de buurt, sportverenigingen worden versterkt, verbinding wordt gelegd tussen de sportsector en andere sectoren (zoals onderwijs, welzijn, kinderopvang, zorg) en sport als middel kan worden ingezet voor andere doelen zoals het bevorderen van leefstijl, leefbaarheid, weerbaarheid en participatie.
- Tenslotte heeft het Ministerie van VWS een subsidieregeling beschikbaar voor lokale initiatieven (de Sportimpuls die vanaf 2012 van start is gegaan en loopt t/m eind 2016). De Sportimpuls ondersteunt lokale sport- en beweegaanbieders bij het opstarten en uitvoeren van nieuwe activiteiten in de buurt, met name waar achterstanden worden geconstateerd. De inzet is dat de projecten na een projectperiode van twee jaar zelfstandig kunnen worden voortgezet. Er zijn drie verschillende Sportimpuls regelingen»: één gericht op alle doelgroepen, één gericht op kinderen («kinderen sportief op gewicht») en één gericht op jeugd in lage inkomensbuurten.